

Återlämnande av olagligt utförda kulturföremål (Ds 2015:10)
(Ku2015/455/RFS)

Juridiska fakultetsnämnden har beretts tillfälle att yttra sig över DS 2015:10 Återlämnande av olagligt utförda kulturföremål. Fakultetsnämnden tillstyrker förslaget. Fakultetsnämnden vill dock anföra följande synpunkter.

Utredningen har föranletts av en omarbetning av direktiv 93/7/EEG om återlämnande av kulturskatter och fakultetsnämnden har inte några invändningar mot de förslag till lagändringar som läggs fram. Av direktivet följer också att IMI, ett webbaserat informationssystem för den inre marknaden, ska användas som verktyg för informationsdelning mellan de behöriga myndigheterna inom EU. I anledning av detta vill fakultetsnämnden framföra följande.

IMI har under senare år införts inom en rad områden och av utredningen framgår (s. 34) att 49 svenska myndigheter har registrerats som användare hos kommissionen. Någon mer övergripande utredning vad denna institutionaliserade informationsdelning innebär för den svenska förvaltningsrätten, offentlighets- och sekretesslagstiftningen samt personuppgiftsskyddet synes dock inte ha genomförts i svensk rätt. Inte heller i denna DS anføres någon sådan argumentation.

Av utredningen framgår (s. 35) att den information som kan bli föremål för registrering i IMI är sådan som behövs för att kunna återbörda olagligt utförda kulturföremål till rätt land, samt att detta främst bör vara information som rör föremålet, exempelvis beskrivning av föremålet med angivande av material, färg, storlek, ålder etc. Vidare framgår att det även bli fråga om att registrera uppgifter om föremålets proveniens, innehavaren eller ägaren, var föremålet finns, var det sålts samt om det rör sig om ett stulet föremål. Det konstateras härvid att det är viktigt att vid registreringen i IMI hålla isär sådan information som hör till den administrativa processen kring återlämnandet och sådan information som rör misstänkta personer och sådan kriminalunderrättelseinformation. Vidare framgår (s. 36) att det på sikt kan bli aktuellt att göra brottsbekämpande myndigheter behöriga att få tillgång till IMI för kulturföremål, i första hand för att ta del av information men möjligen också för att själva sprida information om kulturföremål som stulits eller olagligen förts bort från någon medlemsstat.

Av utredningen framgår inte huruvida svenska myndigheter kan styra över hur uppgifter som läggs in av behöriga myndigheter i andra medlemsstater ska hanteras här. Det kan inte uteslutas att sådana uppgifter kan komma att ingå. Utredningen har inte anfört något avseende vilken sekretessgrund som kan komma att aktualiseras för det fall att uppgifter om misstänkta personer, eller uppgifter där misstänkta personer kan komma att identifieras, hålls tillgängliga för de svenska berörda myndigheterna. Även andra uppgifter som är hänförliga till identifierbara personer, utan koppling till brott, kan förekomma i IMI. Dessa uppgifter skyddas av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, i Sverige genomfört genom personuppgiftlagen (1998:204). Av artikel 10.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen) framgår att den behöriga myndigheten i det land som lägger in uppgifter i systemet som kan få ett bestämmande inflytande om uppgifterna ska vara offentliga eller inte i Sverige.

Detta medför att uppgifter av olika karaktär, med olika former av skydd, kommer att hanteras inom IMI. Vad detta sammantaget innebär för hanteringen av uppgifterna i en svensk kontext framstår som oklart, men att samma kategori av uppgift kan behöva tillmätas olika skydd beroende på var och av vem uppgiften har lagts in i IMI förefaller sannolikt. Det sagda föranleder fakultetsnämnden att understryka behovet av att utreda konsekvenserna av användandet av IMI ur offentlighet- och sekretessynpunkt, liksom avseende regler för skydd för persondata.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av professor Jane Reichel. Yttrandet har på delegation avgivits av fakultetens dekanus, professor Mattias Dahlberg.

Mattias Dahlberg